Az Európai Unió
Hivatalos Lapja

HU
L sorozat

2026/2297

2026.10.20.

A BIZOTTSÁG (EU) 2026/2297 AJÁNLÁSA

(2026. október 16.)

a takarmányokban található nitrát és nitrit ellenőrzéséről és bizonyos takarmány-alapanyagokban a nitrát és nitrit előfordulásának megelőzéséről

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

(1) Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) élelmiszerláncba bekerülő szennyezőanyagokkal foglalkozó tudományos testülete (CONTAM) 2020-ban kockázatértékelést [1] fogadott el a takarmányokban előforduló nitrátra és nitritre vonatkozóan.

(2) A Hatóság megállapította, hogy a kérődzők esetében egészségügyi aggályok merülhetnek fel a nitrátoknak a zöldtakarmányokban és a szálastakarmányokban, valamint az azokból származó termékekben való előfordulásával kapcsolatban. A haszonállatok és a kedvtelésből tartott állatok nitritexpozíciójából eredő egészségügyi kockázatot nem lehetett értékelni, mivel nem álltak rendelkezésre referenciapontok és/vagy expozíciós becslések.

(3) A Hatóság többek között megállapította, hogy több információra van szükség a nitrátnak és a nitritnek a zöldtakarmányokban és a szálastakarmányokban, valamint az azokból származó termékekben, továbbá a nitritnek a cukorrépából és a cukornádból előállított, valamint keményítőgyártásból és alkoholtartalmú italok gyártásából származó termékekben és melléktermékekben való előfordulásáról.

(4) A 2002/32/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [2] meghatározza a takarmány-alapanyagokban – a szilázs, valamint a cukorrépából és a cukornádból előállított, továbbá keményítőgyártásból és alkoholtartalmú italok gyártásából származó termékek és melléktermékek kivételével –, valamint a teljes értékű takarmányokban előforduló nitrit felső határértékeit.

(5) A mezőgazdasági termelőket ösztönözni kell arra, hogy alkalmazzanak bevált gyakorlatokat a zöldtakarmányok és a szálastakarmányok, valamint az azokból származó termékek magas nitrát- és nitrittartalmának megelőzése érdekében, a takarmányipari vállalkozók számára pedig ajánlani kell a bevált gyakorlatok alkalmazását a cukorrépából és a cukornádból előállított, valamint keményítőgyártásból és alkoholtartalmú italok gyártásából származó termékek és melléktermékek magas nitrittartalmának megelőzése érdekében. Ez az ezen ajánlás mellékletében meghatározott elvek alkalmazásával érhető el.

(6) Ezért helyénvaló ajánlást tenni a nitrát és a nitrit bizonyos takarmány-alapanyagokban történő megfigyelésére, és elveket meghatározni az egyes takarmány-alapanyagokban a magas nitrát- és nitritszint megelőzésére szolgáló bevált gyakorlatok alkalmazására vonatkozó ajánlásokhoz.

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. A tagállamok számára ajánlott, hogy a mezőgazdasági termelők és más takarmányipari vállalkozók aktív bevonásával kövessék nyomon a nitrát és a nitrit jelenlétét a zöldtakarmányokban és a szálastakarmányokban, valamint az ezekből származó termékekben, továbbá a nitrit jelenlétét a cukorrépából és a cukornádból előállított, valamint keményítőgyártásból és alkoholtartalmú italok gyártásából származó termékekben és melléktermékekben.

2. A tagállamoknak és a takarmányipari vállalkozóknak ajánlott a Hatóság rendelkezésére bocsátaniuk az előző évre vonatkozó adatokat, hogy azokat egyetlen adatbázisba lehessen rendezni, összhangban az élelmiszer- és takarmányügyi standard mintaleírásra vonatkozó hatósági iránymutatás követelményeivel és a Hatóság további egyedi jelentéstételi követelményeivel [3].

[1] Az EFSA élelmiszerláncba bekerülő szennyezőanyagokkal foglalkozó tudományos testülete (CONTAM); 2020, Scientific Opinion on the risk assessment of nitrate and nitrite in feed (Tudományos szakvélemény a takarmányokban előforduló nitrát és nitrit kockázatértékeléséről). EFSA Journal 2020;18(11):6290, 110 pp. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6290.

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 2002/32/EK irányelve (2002. május 7.) a takarmányban előforduló nemkívánatos anyagokról (HL L 140., 2002.5.30., 10. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/32/oj).

[3] https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.

3. Ajánlott, hogy a tagállamok vegyék figyelembe a mellékletben meghatározott elveket, amikor intézkedéseket javasolnak a mezőgazdasági termelőknek és más takarmányipari vállalkozóknak a nitrát és a nitrit zöldtakarmányokban és szálastakarmányokban, valamint az ezekből származó termékekben, továbbá a nitrit cukorrépából és cukornádból előállított, valamint keményítőgyártásból és alkoholtartalmú italok gyártásából származó termékekben és melléktermékekben való előfordulásának csökkentésére.

Kelt Brüsszelben, 2026. október 16-án.

a Bizottság részéről
VÁRHELYI Olivér
a Bizottság tagja

MELLÉKLET

A takarmányok nitrát- és nitrittartalmának megelőzésére és csökkentésére, valamint az állatok nitrát- és nitritexpozíciójának csökkentésére vonatkozó elvek

1. Helyes mezőgazdasági gyakorlatokat kell alkalmazni annak biztosítása érdekében, hogy a takarmányok nitráttartalma az észszerűen elérhető legalacsonyabb szintű legyen; ennek érdekében megfelelő termesztési feltételeket kell biztosítani, és különös figyelmet kell fordítani a nitrogéntrágyázásra (kerülve a túlzott mértékű és a késői kijuttatást). A növényekben a nitrát felhalmozódását okozó ismert tényezők közé tartozik az aszály, a felhős vagy hideg időjárás, valamint bizonyos növényvédő szerek alkalmazása.

2. A nitrátszint a növény érettségi állapotától és a növény adott részétől is függ (a fiatalabb növények rendszerint több nitrátot tartalmaznak, és a nitrátszint a növény érésével csökken; a nitrát legnagyobb része a szár alsó részében található). Ezért az érettséghez közeli időpontban történő betakarítás és a vágási magasság megemelése annak érdekében, hogy a szártövek ne kerüljenek betakarításra, csökkenti a nitráttoxicitás kockázatát.

3. A magas nitráttartalmú zöldtakarmányokat és szálastakarmányokat lehetőleg szilázsként kell betakarítani és takarmányozásra felhasználni, mivel a megfelelő körülmények között végzett silózás során lezajló erjedési folyamat csökkenti a nitrátszintet.

4. Biztosítani kell, hogy az állatok itatására vagy takarmány előállítására használt víz nitráttartalma alacsony (például 200 mg/l alatti) legyen.

5. Helyénvaló a nitrát jelenlétének vizsgálata azokban a takarmányokban, amelyekről ismert, hogy magas nitráttartalmúak, különösen olyan időjárási és/vagy termelési körülmények között, amelyekről ismert, hogy a szokásosnál magasabb nitrátszintet eredményeznek. Ha a szűrővizsgálat magas nitrátszint lehetőségét jelzi, indokolt mennyiségi elemzést végezni. Nagyon magas (12 %-os nedvességtartalmú takarmányra vonatkoztatva 4 000 mg/kg-ot meghaladó) nitrátszint esetén kerülni kell az ilyen takarmány vemhes állatok takarmányozására történő felhasználását, más állatok esetében pedig korlátozni kell a takarmányadagban való arányát.

6. A cukorrépából és a cukornádból, valamint a keményítő- és alkoholtartalmú italok gyártásából származó termékekben és melléktermékekben a magas nitritszint kialakulását a bakteriális fertőződés elkerülésével vagy csökkentésével kell megelőzni. Azok a takarmány-alapanyagok, amelyek nitrittartalma $NaNO_2$-ben kifejezve meghaladja a 200 mg/kg-ot (12 %-os nedvességtartalmú takarmányra vonatkoztatva), nem használhatók fel állatok takarmányozására.